

Dinsdag 13 juli 1915 – ochtendeditie

Postverkeer met België.

De directeur-generaal der posterijen en telegrafie maakt, met verwijzing naar het desbetreffend bericht in de Staatscourant van 12 februari jl. bekend dat in het postverkeer met België over Aken, mededelingen van persoonlijke aard slechts per briefkaart mogen geschieden. Alleen zakelijke mededelingen mogen nog per open brief plaats vinden, mits niet meer beslaande dan twee bladzijden van gewoon briefformaat.

De plaatsen in België, welke tot het postverkeer met Nederland, over Aken, zijn toegelaten, zijn:

Brussel met voorsteden en omliggende plaatsen Anderlecht, Oudergem, Bosvoorde, Kuregem, Etterbeek, Evere, Vorst, Ganshoren, Haren, Jette, Elsene, Koekelberg, Laken, Molenbeek, Sint-Gillis, Sint-Joost-ten-Node, Schaarbeek, Tervuren, Ukkel, Vilvoorde, Watermaal, Woluwe.

Verviers met Dison, Dolhain (Limburg), Ensival, Hensy, Hodimont, Pepinster, Stembert.

Luik met Angleur, Ans, Chênée, Flémalle, Grivegnée, Herstal, Hologne-aux-Pierres, Jemeppe (Maas), Jupille, Ougrée, Sclessin, Seraing, Tilleur, Val-Saint-Lambert, Wandre.

Antwerpen, Hasselt.

Londen, 12 juli. De ooggetuige in het Engelse hoofdkwartier beschrijft een aanval, dinsdag jl. door Engelse artillerie en infanterie uitgevoerd ten oosten van het IJzerkanaal. Het was om bijzondere redenen gewenst, een gedeelte der eerste Duitse linie te nemen. De

voorbereidende beschieting, waarbij de Fransen hulp verleenden, was kort, maar zo werkdadig, dat onze manschappen die de stellingen bestormden, slechts zeer geringe verliezen leden. Enkelen van onze artilleristen hebben op korte afstand kranig werk gedaan. Toen de order tot de bestorming werd gegeven, stoven zij geestdriftig vooruit samen met de zegevierende infanterie. De Engelsen begonnen zich terstond in de veroverde stellingen te nestelen. De Duitsers bestookten ons heel de dag met geschut- en geweervuur. Hun tegenaanval werd echter gesmoord in ons artillerievuur, terwijl de Franse mortieren de vooruit dringende vijand in de flank aantastten. Gedurende de nacht werden ontzaglijke hoeveelheden granaten op onze stellingen geworpen. Onze verliezen namen hierdoor belangrijk toe, maar het merendeel was niet ernstig gekwetst. De troepen hielden zich prachtig. Onder de krijgsgevangenen was een aantal Pruisen, die dienst deden in een Hannoveraans regiment. Verdere Duitse tegenaanvallen werden afgeslagen. De vijand bleek niet bij machte aan ons geschut het hoofd te bieden.

Kitchener's jongste bezoek aan het front heeft grote geestdrift onder onze mannen verwekt. Zij hebben de minister daverend toegejuicht.

Voor de krijgsgevangenen in Duitsland.

Verleden woensdag 7 juli heeft de heer minister Poulet de wekelijkse vergadering van ons liefdewerk met zijn tegenwoordigheid willen vereren. Aan de vergadering namen deel: de prinses de Ligne, de gravin d'Oultremont, de burggravin André Simonis, de barones de Fraux de Werdin, mevrouw van den Berch van Heemstede en de leden van het uitvoerend comité de heren Ch. Van Leckwijck, Ch. D'Août, Ad. De Jong en Ch. Lens.

De heer minister deelde de vergadering mede, dat onze Belgische regering met het innigste gevoelen instemt met ons werk; hij stelde daarom ook voor dat het werk de lijsten der gevangenen zou centraliseren, en deze te verspreiden tussen alle filialen, zodat deze een zeker aantal gevangenen voor hun rekening zouden nemen en dat zij zich daarbij zouden verbinden voor tweemaandelijks verzendingen.

Onze afdeling, Parkstraat 73a, in Den Haag heeft daarom dadelijk met algemene toestemming besloten, 700 krijgsgevangenen voor haar rekening te nemen, aan welke regelmatig levensmiddelen zullen worden toegestuurd.

Wij dringen er daarom, bij de personen, die in het lot der gevangenen belang stellen, ten zeerste op aan, om ons in de mate van hun krachten te willen helpen, door een of meer gevangenen te willen adopteren, en in onze lijsten een keuze te komen doen, waarbij zij zich zouden verbinden maandelijks 3 gulden per gevangene te storten; de verzending gebeurt dan op naam van de vrijwillige gever of peter.

Aansluiting of toetredingen worden ingewacht op de zetel van het werk Parkstraat 73a Den Haag.

Dinsdag 13 juli 1915 – avondeditie

Parijs, 13 juli. Officiële mededeling:

De vijand heeft de loopgraven aan het front Lombardsijde-Nieuwpoort beschoten. Wij hebben geantwoord door twee batterijen tot zwijgen te brengen.

Het gebruik van verstikkende gassen.

Berlijn, 13 juli. Het Duitse gezantschap te Bern heeft de volgende mededeling aan de Zwitserse pers doen toekomen. De vijandelijke pers en ook een deel der neutrale pers blijft verwijten richten tot Duitsland ondanks de door Duitsland gegeven ophelderingen over het voortdurende gebruik van verstikkende gassen, waarbij andermaal geconstateerd wordt, dat de Fransen en de Engelsen lange tijd voor de Duitsers, deze wijze van oorlogsvoering toegepast hebben. Afgezien van de mededelingen door het Duitse hoofdkwartier op 14, 16, 17 en 22 april gedaan, blijkt dit feit uit een Frans document, en wel uit een mededeling van het Franse ministerie van oorlog, die van 21 februari 1915 gedateerd was, derhalve twee maanden voordat er door de Duitsers werd overgegaan tot vergeldingsmaatregelen. Deze mededeling bewijst, hoe stelselmatig de Franse militaire autoriteiten de toepassing van verstikkende gassen voorbereid hebben. Het slot van deze Franse mededeling wordt door het Duitse gezantschap woordelijk weergegeven en luidt:

“De door projectielen met verstikkende gassen verspreide dampen zijn niet dodelijk, althans in geringe mate, en de werking die van atmosferische invloeden afhangt, is slechts van korte duur. Het is dus raadzaam om loopgraven, waarin dergelijke handgranaten geworpen zijn en die de vijand niet heeft verlaten, aan te vallen voordat de gassen geheel verdwenen zijn. De aanvalstroepen moeten van veiligheidsbrillen voorzien zijn, en bovendien verwittigd van de wetenschap, dat de onaangename aandoening van neus en keel geen blijvende stoornis tengevolge heeft.”

Deze Franse mededeling – zo vervolgt de circulaire van het gezantschap – leidt tot een ondubbelzinnige uitspraak en geeft het onomstotelijk bewijs, dat de Fransen giftige gassen eerder dan de Duitsers hebben aangewend.

Vlaams in België.

Aan het Belgisch informatiebureau wordt gemeld:

Binnenkort zal er een belangrijke verklaring verschijnen, die de handtekening zal dragen van de bekende Vlaamse leiders, waarbij deze hun standpunt inzake Vlaamsgezindheid zullen uiteenzetten.

Deze verklaring zal de volgende punten, als grondbeginselen, bevatten:

1. De ondergetekenden keuren op dit ogenblik het opwerpen van taalstrijddiscussies sterk af, van waar ook de aanval moge komen. Zij willen vrije Belgen zijn, en dit blijven.
2. Zij verklaren niets te maken te hebben met bladen zoals de "Vlaamse Post" en andere, die enkel Duitse werktuigen zijn.
3. Zij veroordelen de tactiek der Duitse regering, die hen wil compromitteren, door aan de Vlamingen ongevraagde voordelen op taalgebied te willen schenken.
4. De Vlaamse strijd moet na de oorlog, door de Vlamingen zelf worden uitgevochten, zonder dat ooit uit het oog worde verloren: het zelfbestaan der Belgische nationaliteit.

De heer Louis Franck, voorzitter van de intercommunale commissie te Antwerpen, heeft dezer dagen de volgende brief gericht aan baron von Bissing, gouverneur-generaal in België:

Excellentie:

Van verschillende kanten is mij medegedeeld dat Waalse burgerlijke gevangenen nog altijd in Duitsland worden vastgehouden, terwijl hun Vlaamse medeburgers, onder dezelfde omstandigheden gevangen genomen, reeds op vrije voeten zouden zijn.

Daar gij onlangs hebt ontkend dat enig onderscheid van die aard wordt gemaakt, acht ik het gewenst deze klachten te uwer kennis te brengen, opdat gij kunt nagaan of zij gegrond zijn en er in dat geval een einde aan kunt maken.

In de tragische omstandigheden, die dit land doorleeft, zou niets pijnlijker zijn dan een politiek die zich liet leiden door overwegingen van ras en taal, en daarvan het lot van de inwoners deed afhangen.

Een dergelijke politiek zou als in strijd met haar waardigheid en vaderlandsliefde, en als onrechtvaardig tegenover landgenoten, waaraan zij zeer is gehecht en wiens lot zij wenst te delen, stellig de Waalse bevolking terecht ontevreden stemmen.

Als men zich verbeeldde dat de twee delen van ons volk, ofschoon zij verschillende talen spreken, ten aanzien van hun land, van zijn toekomst en de jongste gebeurtenissen, niet dezelfde herinneringen hebben en dezelfde hoop koesteren, zou men zich buiten de werkelijkheid plaatsen en zich blootstellen aan bittere ontgoucheling.

Er is, te dezen opzichte, geen verschil tussen Walen en Vlamingen; de rampen hebben integendeel hun onwrikbare eenheid nog bevestigd.

De geschiedenis bewijst, excellentie, dat bij algemene rampspoed van een natie de individuele oorzaken van ontevredenheid en onrechtvaardigheid steeds een bron van grote gevaren zijn geweest. Uit dezen hoofde en om te antwoorden op het op mij gedane beroep heb ik het mijn plicht geacht uit naam van het volk van Vlaanderen bovenstaande overwegingen in het licht te stellen, in de hoop, dat zij er toe mogen bijdragen dat allen, die voor dezelfde zaak lijden op dezelfde wijze behandeld worden.

Verplicht onderwijs voor ondersteunde werklozen te Brussel.

Aan het Belgisch informatiebureau wordt uit Brussel gemeld:

Het Brusselse gemeentebestuur heeft, volgens een uitgebreid verslag, ingediend door Camille Huysmans, socialistisch gemeenteraadslid en volksvertegenwoordiger, het verplicht technisch onderwijs voor de ondersteunde werklozen ingevoerd.

Dit initiatief, waarvan de verwezenlijking voor Brussel alleen zeer omvangrijk is, werd terstond overgenomen door het Nationaal Steuncomité, met het doel het verplicht technisch onderwijs, dat een grote invloed zal hebben op de vermeerdering van de vaardigheid van de Belgische arbeider en tevens het dreigend gevaar zal keren dat beroepsbedrevenheid zou verloren gaan door langdurige werkloosheid, uit te breiden over het ganse land.

Als grondbeginsel van de merkwaardige instelling werd aangenomen: Alle werklozen, mannen en vrouwen, van 14 tot 40 jaar, zijn verplicht om de lessen van het nieuw ingericht onderwijs te volgen, willen zij kunnen genieten van de werklozenondersteuning.

Het statistisch onderzoek, dat geheel belangeloos door de ingenieurs aan de Belgische staatsspoorwegen werd ingesteld, stelde vast dat er te Brussel 57.000 werklozen zijn, waarvan 73 procent aan de kleding-, bouw-, metaal- en houtindustrie horen; deze duizenden zijn volgens geslacht, ouderdom, beroep, in verschillende categorieën ingedeeld; de ongeletterden werden naar de lagers scholen gezonden, de technisch best onderlegden naar de bestaande nijverheidsscholen en de overblijvenden, de grote meerderheid, werden naar het nieuw ingesteld vakonderwijs verwezen.

Dit laatste wordt in de twee talen, Nederlands en Frans, gegeven. Het bevat drie leergangen:

Beginselen der technologie of beroepstekenen; arbeidshygiëne; arbeidsrecht. De stof van deze leergangen wordt op de meest praktische wijze behandeld.

Het leraarskorps voor de eerste leergang, de elementaire technologie bestaat merkwaardigerwijze uit arbeiders en patroons uit de 16 verschillende ambachtsgroepen; op dit oogenblik zijn er reeds 400 leraars, arbeiders – meestal werklozen – en patroons, aangesteld. De arbeidshygiëne wordt onderwezen door dokters en het arbeidsrecht door de leden der “jonge balie”. De medewerking van al deze elementen is volkomen belangloos.

Alle leergangen van eenzelfde ambacht worden in één lokaal gegeven. Deze maatregel heeft dit voordeel, dat de leraars elkaar aantreffen, een algemene pedagogische richting kunnen vaststellen en zich zelf op de hoogte kunnen brengen van de behoeften van het vakonderwijs, en ook dat de technische collecties in één lokaal verenigd zijn. Er zijn 16 scholen; in elke klas zitten 30 leerlingen voor leergang 1, en 60 voor leergang 2 en 3.

Het hoofdbestuur bestaat uit 16 leden; 4 schepenen, 4 gemeenteraadleden, 4 leden van de godshuizen en 4 notabelen. Het uitvoerend comité bestaat uit vijf leden, o.a. schepen Jacquain en Camille Huysmans. Zes inspecteurs, 2 ingenieurs, 2 dames, 1 advocaat en 1 dokter vormen het consultatief lichaam voor het uitvoerend comité. De directeur van de school wordt voorgesteld door de leraars. Naast iedere leraar is er iemand aangesteld, die moet nagaan of de werklozen op de lessen aanwezig zijn.

Deze instelling is in een paar weken opgebouwd; ook de onderdelen zijn praktisch geregeld. Zo werden bv. de handelsbedienden in drie categorieën verdeeld, waarvan de derde, waartoe de meest



bekwame behoorden, met de boekhouding der 16 scholen zijn belast.

Het Nationaal Comité heeft nu een bestuur benoemd, waarvan o.m. deel uitmaken dr. Barnich, Camille Huysmans, Jacqmain, prof. Mahain, om in heel België het onderwijs voor werklozen in te voeren. Om de onkosten van deze enorme onderneming te delgen – er zijn op het ogenblik meer dan 700.000 ondersteunde werklozen in België – heeft het Nationaal Comité 1.000.000 frank gegeven, waarbij de bekende filantroop Ernest Solvay een tweede miljoen gevoegd heeft.